

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
YVES BOT
της 29ης Ιουνίου 2016¹

Υπόθεση C-429/15

Evelyn Danqua
κατά
The Minister for Justice and Equality,
Ireland,
Attorney General
[αίτηση του Court of appeal (εφετείου, Ιρλανδία)
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Προδικαστική παραπομπή — Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης — Οδηγία 2004/83/ΕΚ — Ελάχιστες απαιτήσεις για την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα ή την υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας — Οδηγία 2005/85/ΕΚ — Ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα — Εθνικός διαδικαστικός κανόνας που περιορίζει σε δεκαπέντε εργάσιμες ημέρες την προθεσμία για την υποβολή αιτήσεως επικουρικής προστασίας κατόπιν απορρίψεως της αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα — Επιτρέπεται — Διαδικαστική αυτονομία των κρατών μελών — Αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας»

1. Η αίτηση προδικαστικής απόφασης υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Evelyn Danqua, υπηκόου Γκάνας, και του Minister for Justice and Equality (Υπουργού Δικαιοσύνης και Ισότητας)², της Ιρλανδίας και του Attorney General [Γενικού Εισαγγελέα], με αντικείμενο τη νομιμότητα της διαδικασίας που ακολούθησαν οι ιρλανδικές αρχές για την εξέταση της αιτήσεως της για επικουρική προστασία.

2. Η επικουρική προστασία είναι διεθνής προστασία της οποίας, κατά το άρθρο 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2004/83/ΕΚ³, μπορούν να τύχουν οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν μεν τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθούν ως πρόσφυγες, αλλά σε σχέση με τους οποίους υπάρχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι για να γίνει δεκτό ότι διατρέχουν πραγματικό κίνδυνο να υποστούν σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα καταγωγής τους. Στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, η επικουρική προστασία συμπληρώνει τους κανόνες περί του καθεστώτος του πρόσφυγα που θεσπίστηκαν με τη Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων, η οποία υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951⁴.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Στο εξής: Υπουργός.

3 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ 2004, L 304, σ. 12).

4 — *Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954), Σύμβαση που άρχισε να ισχύει στις 22 Απριλίου 1954.

3. Η υπόθεση αυτή παρέχει στο Δικαστήριο την ευκαιρία να αποφανθεί εκ νέου επί των διαδικαστικών προϋποθέσεων που έχουν εφαρμογή στις αιτήσεις επικουρικής προστασίας που υποβάλλονται στην Ιρλανδία με βάση την οδηγία 2004/83. Με τις αποφάσεις του της 22ας Νοεμβρίου 2012, *M.* (C-277/11, EU:C:2012:744)⁵, της 31ης Ιανουαρίου 2013, *D.* και *A.* (C-175/11, EU:C:2013:45)⁶, καθώς και της 8ης Μαΐου 2014, *N.* (C-604/12, EU:C:2014:302)⁷, το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί των πολλαπλών όψεων αυτής της προστασίας υπό το πρίσμα των θεμελιωδών αρχών του ενωσιακού δικαίου, όπως του δικαιώματος ακροάσεως, του δικαιώματος ασκήσεως πραγματικής ένδικης προσφυγής ή, ακόμη, του δικαιώματος χρηστής διοικήσεως. Η πληθώρα των προδικαστικών αυτών παραπομπών εξηγείται από τις ιδιομορφίες που χαρακτηρίζαν μέχρι πρόσφατα τη διαδικασία παροχής διεθνούς προστασίας εντός της Ιρλανδίας⁸. Πράγματι, ενώ τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει μια ενιαία διαδικασία, κατά τη διάρκεια της οποίας εξετάζουν αυτά την υποβαλλόμενη από τον ενδιαφερόμενο αίτηση ασύλου υπό το πρίσμα των δύο μορφών διεθνούς προστασίας, η Ιρλανδία θέσπισε, αρχικά, δύο χωριστές διαδικασίες για τους σκοπούς της εξέτασεως, αντιστοίχως, της αιτήσεως ασύλου και της αιτήσεως επικουρικής προστασίας, όπου η δεύτερη μπορούσε να υποβληθεί μόνο μετά την απόρριψη της πρώτης.

4. Έτσι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 1, της *European Communities (Eligibility for Protection) Regulations 2006* [κανονιστικής αποφάσεως του 2006 περί Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (προϋποθέσεις για την παροχή προστασίας)]⁹, το έγγραφο με το οποίο ο Υπουργός κοινοποιεί, κατόπιν απορρίψεως της αιτήσεως ασύλου του ενδιαφερομένου, την πρόθεσή του να εκδώσει απόφαση περί επαναπροωθήσεως στα σύνορα¹⁰ πρέπει να συνοδεύεται με ανακοίνωση προς τον ενδιαφερόμενο ότι μπορεί να ζητήσει, εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από της κοινοποιήσεως αυτής, υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας καθώς και άδεια προσωρινής παραμονής («application for leave to remain»).

5. Κατ' εφαρμογήν αυτής της διατάξεως απορρίφθηκε η αίτηση επικουρικής προστασίας της *E. Danqua* και, επομένως, αντικείμενο της μεταξύ των διαδίκων αντιπαραθέσεως εν προκειμένω αποτελεί το συμβατό, υπό το πρίσμα τόσο της αρχής της ισοδυναμίας όσο και της αρχής της αποτελεσματικότητας που έχουν καθιερωθεί με τη νομολογία του Δικαστηρίου, του εθνικού διαδικαστικού κανόνα ο οποίος απαιτεί η αίτηση για υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας να υποβάλλεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από την κοινοποίηση της απορρίψεως της αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα.

5 — Απόφαση με την οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί του περιεχομένου του δικαιώματος ακροάσεως στο πλαίσιο της εξέτασεως αιτήσεως επικουρικής προστασίας. Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, το Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο, Ιρλανδία) προέβη σε νέα προδικαστική παραπομπή, ζητώντας από το Δικαστήριο να διευκρινίσει τι συνεπάγεται συγκεκριμένα ο σεβασμός του δικαιώματος ακροάσεως σε μια τέτοια διαδικασία. Ο γενικός εισαγγελέας *P. Mengozzi* ανέπτυξε, στις 3 Μαΐου 2016, τις προτάσεις του στην εν λόγω υπόθεση *M* (C-560/14, EU:C:2016:320), η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου.

6 — Απόφαση με την οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί του περιεχομένου του δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προστασίας στο πλαίσιο μιας διαδικασίας όπως αυτή που θέσπισε η Ιρλανδία, καθώς και επί των διατάξεων που έχουν εφαρμογή στις ταχύρρυθμες ή κατά προτεραιότητα διαδικασίες.

7 — Απόφαση με την οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί του συμβατού, υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικότητας και του δικαιώματος της χρηστής διοικήσεως, του θεσπισθέντος στην Ιρλανδία διαδικαστικού κανόνα ο οποίος εξαρτά την εξέταση της αιτήσεως επικουρικής προστασίας από την προηγούμενη απόρριψη της αιτήσεως για την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα.

8 — Στο σημείο 11 των προτάσεών του στην υπόθεση *M* (C-560/14, EU:C:2016:320), ο γενικός εισαγγελέας *P. Mengozzi* επισήμανε ότι η διαδικασία εξέτασεως αιτήσεων για την παροχή επικουρικής προστασίας αποτέλεσε το αντικείμενο δύο μεταρρυθμίσεων στην Ιρλανδία. Ενώ η πρώτη μεταρρύθμιση, το 2013, διατήρησε το διττό σύστημα, η δεύτερη μεταρρύθμιση, το 2015, αντικατέστησε τη διαδικασία αυτή με μια ενιαία διαδικασία για την εξέταση των δύο μορφών διεθνούς προστασίας, αυτό δε σύμφωνα με τις απαιτήσεις που θέτει η οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60).

9 — Απόφαση η οποία εκδόθηκε από τον Minister for Justice, Equality and Law Reform (Υπουργό Δικαιοσύνης, Ισότητας και Νομοθετικής Μεταρρυθμίσεως) στις 9 Οκτωβρίου 2006 και έχει, μεταξύ άλλων, ως αντικείμενο τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 2004/83 (στο εξής: κανονιστική απόφαση του 2006).

10 — Άρθρο 3, παράγραφος 3, του Immigration Act 1999 (νόμου του 1999 περί μεταναστεύσεως).

6. Με τις παρούσες προτάσεις, σε ένα πρώτο στάδιο, θα εκθέσω τους λόγους για τους οποίους η εφαρμογή της αρχής της ισοδυναμίας δεν είναι, κατά την άποψή μου, κρίσιμη σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης η οποία αφορά δύο είδη αιτήσεων που στηρίζονται, τόσο η μία όσο και η άλλη, στο δίκαιο της Ένωσης και των οποίων το αντικείμενο και οι προϋποθέσεις διαφέρουν.

7. Σε ένα δεύτερο στάδιο, θα εξετάσω τον επίμαχο στην κύρια δίκη εθνικό διαδικαστικό κανόνα υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικότητας. Μολονότι, το Court of appeal (εφετείο, Ιρλανδία) δεν υπέβαλε ρητό ερώτημα στο Δικαστήριο όσον αφορά τη συμβατότητα της επίμαχης εθνικής διατάξεως υπό το πρίσμα της εν λόγω αρχής, θα εξηγήσω τους λόγους για τους οποίους η εξέταση αυτή επιβάλλεται στη βάση της συνεργασίας η οποία χαρακτηρίζει τη σχέση των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής. Εν συνεχεία, θα εκθέσω τους λόγους για τους οποίους ένας τέτοιος κανόνας δεν είναι, κατά την άποψή μου, ικανός να διασφαλίσει ουσιαστική πρόσβαση των αιτούντων επικουρική προστασία στα δικαιώματα που τους παρέχει η οδηγία 2004/83.

8. Κατά συνέπεια, θα ζητήσω από το αρμόδιο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει αν η προθεσμία εντός της οποίας υποβλήθηκε η αίτηση για την υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας είναι εύλογη, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων, ανθρωπίνων και υλικών, που σχετίζονται με την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας. Θα επισημάνω ότι, προς τον σκοπό αυτό, το εν λόγω δικαστήριο οφείλει, κατά την άποψή μου, να εξετάσει αν ο ενδιαφερόμενος ήταν πράγματι σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματά του, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των συνθηκών υπό τις οποίες αυτός έτυχε αρωγής στο πλαίσιο των διαβημάτων του καθώς και των συνθηκών υπό τις οποίες του κοινοποιήθηκε η απόρριψη της αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα.

I – Τα πραγματικά περιστατικά, η εθνική διαδικασία και τα προδικαστικά ερωτήματα

9. Η E. Danqua υπέβαλε, στις 13 Απριλίου 2010, αίτηση ασύλου στο Office of the Refugee Applications Commissioner (γραφείο επιτρόπου αρμοδίου για την εξέταση αιτήσεων παροχής ασύλου). Υποστήριξε ότι, σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα καταγωγής της, αυτή διέτρεχε τον κίνδυνο να υποβληθεί στη θρησκευτική πρακτική του trokosi, μια μορφή δουλείας εις βάρος των γυναικών.

10. Με έκθεση της 16ης Ιουνίου 2010, η εν λόγω υπηρεσία διατύπωσε αρνητική σύσταση ως προς την αίτηση της ενδιαφερομένης, λόγω αμφιβολιών για την αξιοπιστία αυτών των ισχυρισμών. Η σύσταση αυτή επιβεβαιώθηκε κατ' έφεση από το Refugee Appeals Tribunal (δικαστήριο αρμόδιο για θέματα που αφορούν το καθεστώς του πρόσφυγα), με απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2011.

11. Στις 9 Φεβρουαρίου 2011, ο Υπουργός κοινοποίησε στην E. Danqua, αφενός, την απόρριψη της αιτήσεώς της για παροχή ασύλου, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 1, της κανονιστικής αποφάσεως του 2006, και, αφετέρου, την πρόθεσή του να διατάξει την επαναπροώθησή της στα σύνορα, σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου του 1999 περί μεταναστεύσεως. Η κοινοποίηση αυτή συνοδευόταν από ανακοίνωση προς την ενδιαφερομένη περί της δυνατότητας υποβολής, εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από της κοινοποίησεως αυτής, αιτήσεως για παροχή επικουρικής προστασίας.

12. Μετά την απόρριψη της αιτήσεως για παροχή ασύλου, η Refugee Legal Service (στο εξής: RLS) πληροφόρησε την ενδιαφερομένη ότι δεν θα τη συνέδραμε στο πλαίσιο των διαβημάτων της για την παροχή επικουρικής προστασίας. Η εν λόγω υπηρεσία υπέβαλε, εντούτοις, εξ ονόματός της ενδιαφερομένης αίτηση χορηγήσεως άδειας παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους.

13. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η αίτηση αυτή απορρίφθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2013 και ότι ο Υπουργός εξέδωσε σε βάρος της E. Danqua διαταγή περί επαναπροώθησεώς της στα σύνορα.

14. Εν συνεχεία, η E. Danqua προσέλαβε ιδιωτικά δικηγόρο ο οποίος υπέβαλε αίτηση για την υπαγωγή της στο καθεστώς επικουρικής προστασίας στις 8 Οκτωβρίου 2013, ήτοι δύο έτη και οκτώ μήνες μετά την κοινοποίηση της απορρίψεως της αιτήσεώς της για παροχή ασύλου. Με έγγραφο της 5ης Νοεμβρίου 2013, ο Υπουργός πληροφόρησε την ενδιαφερομένη ότι η αίτησή της δεν μπορούσε να γίνει δεκτή, για τον λόγο ότι δεν υποβλήθηκε εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών, όπως αναφέρεται στην κοινοποίηση της 9ης Φεβρουαρίου 2011.

15. Η ενδιαφερομένη προσέβαλε την απόφαση αυτή ενώπιον του High Court (πρωτοβάθμιο δικαστήριο, Ιρλανδία), επικαλούμενη, μεταξύ άλλων, παραβίαση της αρχής της ισοδυναμίας, δεδομένου ότι παρόμοια προθεσμία δεν προβλέπεται στο πλαίσιο της υποβολής αιτήσεως ασύλου.

16. Με απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 2014, το High Court (πρωτοβάθμιο δικαστήριο) απέρριψε την προσφυγή της ενδιαφερομένης, κρίνοντας ότι η αρχή της ισοδυναμίας δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή, καθόσον με αυτή επιδιώκεται η σύγκριση δύο διαδικαστικών κανόνων που στηρίζονται στο ενωσιακό δίκαιο. Κατόπιν τούτου η E. Danqua άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Court of appeal (εφετείου).

17. Το Court of appeal (εφετείο), αν και διερωτάται ως προς τη λυσιτέλεια της αρχής της ισοδυναμίας στην παρούσα υπόθεση, φρονεί ωστόσο ότι αίτηση ασύλου μπορεί να συνιστά κατάλληλο μέτρο για τους σκοπούς της συγκρίσεως προς διασφάλιση της τηρήσεως της αρχής αυτής.

18. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, μολονότι οι αιτήσεις ασύλου εξετάζονται, στην πλειονότητά τους, σύμφωνα με το σύστημα που έχει θεσπίσει η οδηγία 2004/83, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα, τουλάχιστον θεωρητικά, να χορηγούν άσυλο σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο. Στον βαθμό αυτόν, οι αιτήσεις ασύλου θα μπορούσαν να υπάγονται, εν μέρει, στο ενωσιακό δίκαιο και, εν μέρει, στο εθνικό δίκαιο.

19. Όσον αφορά την πρόβλεψη προθεσμίας, όπως της επίμαχης στην κύρια δίκη, για την υποβολή αιτήσεως επικουρικής προστασίας, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η προθεσμία αυτή δικαιολογείται αντικειμενικώς λαμβανομένων υπόψη των ιδιομορφιών του ιρλανδικού συστήματος, χαρακτηριστικό του οποίου, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, αποτελούσε η ύπαρξη δύο αυτοτελών και διαδοχικών διαδικασιών. Με την πρόβλεψη της προθεσμίας αυτής διασφαλιζόταν, ιδίως, ότι οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας θα εξετάζονται εντός ευλόγου χρόνου.

20. Στο πλαίσιο αυτό, το Court of appeal (εφετείο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Μπορεί να θεωρηθεί ότι αίτηση παροχής ασύλου, διεπόμενη από το εσωτερικό δίκαιο δυνάμει του οποίου κράτος μέλος συμμορφώνεται προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 2004/83/EK [...], συνιστά κατάλληλο, υπό το πρίσμα της αρχής της ισοδυναμίας, μέτρο συγκρίσεως με αίτηση παροχής επικουρικής προστασίας;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, έχει συναφώς σημασία το γεγονός ότι η προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να υποβάλλεται η αίτηση παροχής επικουρικής προστασίας εξυπηρετεί τον σημαντικό σκοπό που έγκειται στο να διασφαλίζεται ότι οι αιτήσεις για την παροχή διεθνούς προστασίας εξετάζονται εντός ευλόγου προθεσμίας;»

II – Προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με το παραδεκτό της προδικαστικής παραπομπής

21. Η απόφαση περί παραπομπής δεν εκθέτει το εθνικό νομικό πλαίσιο που έχει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση, γεγονός το οποίο εγείρει ενδεχομένως ζήτημα όσον αφορά το παραδεκτό της υπό κρίση αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

22. Κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 267 ΣΛΕΕ θεσπίζει διαδικασία στενής και άμεσης συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας το Δικαστήριο παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλούνται να αποφανθούν¹¹.

23. Στο πλαίσιο του διαλόγου αυτού σε επίπεδο δικαιοδοτικών οργάνων και στο πλαίσιο του αμοιβαίου σεβασμού των αρμοδιοτήτων εκάστου, κάθε όργανο αναλαμβάνει τις ευθύνες του. Εφόσον το Δικαστήριο πρέπει να κάνει τα πάντα προκειμένου να βοηθήσει το αιτούν δικαστήριο στην ορθή ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, παρέχοντάς του, μεταξύ άλλων, την ευρύτερη δυνατή ευχέρεια να απευθυνθεί σε αυτό¹², το αιτούν δικαστήριο πρέπει, από την πλευρά του, να λάβει υπόψη του την ιδιάζουσα λειτουργία που ασκεί συναφώς το Δικαστήριο, και, ως εκ τούτου, να του παράσχει όλες τις πληροφορίες και όλα τα αποδεικτικά στοιχεία προκειμένου αυτό να είναι σε θέση να ασκήσει τη λειτουργία του σύμφωνα με τον σκοπό του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

24. Προς τον σκοπό αυτό, η έκθεση του πραγματικού και νομικού πλαισίου της υποθέσεως της κύριας δίκης αποτελεί συστατικό, αν όχι ουσιώδες, στοιχείο της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως και η έλλειψή της συνιστά λόγο προδήλου απαραδέκτου της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως¹³.

25. Όσον αφορά το νομικό και πραγματικό πλαίσιο της υποθέσεως, το Δικαστήριο απαιτεί το εθνικό δικαστήριο να εκθέτει έστω συνοπτικά τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και να παραθέτει το περιεχόμενο των εφαρμοστέων εθνικών διατάξεων και, ενδεχομένως, τη σχετική εθνική νομολογία¹⁴.

26. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν εκθέτει το εθνικό νομικό πλαίσιο, ενώ εξάλλου το Court of appeal (εφετείο) δεν μνημονεύει ρητώς την επίμαχη εν προκειμένω εθνική διάταξη.

27. Παρά ταύτα, δεν θεωρώ, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου εντάσσεται η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και του αντικειμένου της, ότι η έλλειψη αυτή μπορεί να δικαιολογήσει την κήρυξη της αιτήσεως απαραδέκτης.

28. Πρώτον, το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής επιτρέπει να γίνει αντιληπτό το περιεχόμενο της επίμαχης εθνικής διατάξεως.

29. Δεύτερον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι «η τήρηση των επιταγών [που αφορούν το περιεχόμενο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως] είναι ευχερέστερη όταν η αίτηση [αυτή] [...] εντάσσεται σε πλαίσιο ήδη ευρέως γνωστό λόγω προηγούμενης προδικαστικής παραπομπής»¹⁵.

30. Όπως προανέφερα, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί επί των πολλαπλών πτυχών της διαδικασίας για την παροχή επικουρικής προστασίας στην Ιρλανδία με τις αποφάσεις της 22ας Νοεμβρίου 2012, Μ. (C-277/11, EU:C:2012:744), της 31ης Ιανουαρίου 2013, D. και Α. (C-175/11, EU:C:2013:45), καθώς και της 8ης Μαΐου 2014, Ν. (C-604/12, EU:C:2014:302), ενώ αναμένεται προσεχώς η έκδοσή της αποφάσεως του στο πλαίσιο της υποθέσεως Μ. (C-560/14), η οποία εκκρεμεί, επί του παρόντος,

11 — Διάταξη της 8ης Σεπτεμβρίου 2011, Abdallah (C-144/11, EU:C:2011:565, σκέψη 9 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), καθώς και απόφαση της 13ης Μαρτίου 2014, FIRIN (C-107/13, EU:C:2014:151, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

12 — Απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2010, Elchinov (C-173/09, EU:C:2010:581, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

13 — Βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 15ης Απριλίου 2011, Debiasi (C-613/10, EU:C:2011:266), καθώς και απόφαση της 16ης Ιουνίου 2015, Gauweiler κ.λπ. (C-62/14, EU:C:2015:400, σκέψη 25).

14 — Διάταξη της 13ης Δεκεμβρίου 2012, Debiasi (C-560/11, EU:C:2012:802, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), καθώς και απόφαση της 9ης Οκτωβρίου 2014, Petru (C-268/13, EU:C:2014:2271, σκέψη 22). Βλ., επίσης, διάταξη της 8ης Σεπτεμβρίου 2011, Abdallah (C-144/11, EU:C:2011:565, σκέψη 10 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Βλ. άρθρο 94, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου καθώς και σημείο 22 των Συστάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τα εθνικά δικαστήρια σχετικά με την υποβολή προδικαστικών ερωτημάτων (EE 2012, C 338, σ. 1).

15 — Διάταξη της 17ης Ιουλίου 2014, 3D I (C-107/14, EU:C:2014:2117, σκέψη 12).

ενώπιόν του. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αποτελεί επομένως την πέμπτη προδικαστική παραπομπή που πραγματοποιεί ιρλανδικό δικαστήριο σχετικά με τις διαδικαστικές προϋποθέσεις που έχουν εφαρμογή στις αιτήσεις επικουρικής προστασίας οι οποίες υποβλήθηκαν πριν από τις μεταρρυθμίσεις του 2013 και του 2015¹⁶.

31. Όπως προκύπτει από προγενέστερες αποφάσεις του Δικαστηρίου, το εφαρμοστέο, στην Ιρλανδία, νομικό πλαίσιο σε αίτηση επικουρικής προστασίας είναι, επομένως, γνωστό, δεδομένου εξάλλου ότι η επίμαχη εθνική διάταξη μνημονεύεται ρητώς στη σκέψη 15 της αποφάσεως της 8ης Μαΐου 2014, Ν. (C-604/12, EU:C:2014:302).

32. Τρίτον, είναι γνωστό ότι το Δικαστήριο είναι πιο απαιτητικό όταν η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως εντάσσεται στο πλαίσιο διαφορών οι οποίες χαρακτηρίζονται από σύνθετες πραγματικές και νομικές καταστάσεις, όπως είναι οι διαφορές του ανταγωνισμού και των δημοσίων συμβάσεων¹⁷.

33. Πάντως, στην υπό κρίση υπόθεση, καίτοι η διαδικασία για τη χορήγηση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας περιλαμβάνει, εν προκειμένω, πλείονα στάδια διαδικασίας, το νομικό ζήτημα που υποβάλλεται στο Δικαστήριο παραμένει απλό, δεδομένου ότι τίθεται υπό πολύ συγκεκριμένη οπτική γωνία, καθόσον η ερμηνεία που ζητείται αφορά διάταξη η οποία έχει ως αντικείμενο την πρόβλεψη μιας προθεσμίας.

34. Τέταρτον, διαπιστώνεται ότι οι πληροφορίες που περιέχονται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως έδωσαν τη δυνατότητα στους διαδίκους της κύριας δίκης καθώς και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους.

35. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω στοιχείων, καταλήγω επομένως ότι το Δικαστήριο διαθέτει όλες τις πληροφορίες προκειμένου να είναι σε θέση να ασκήσει τη λειτουργία του σύμφωνα με τον σκοπό του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τούτο δε παρά τις ελλείψεις της αποφάσεως προδικαστικής παραπομπής.

III – Η ανάλυσή μου

36. Το δίκαιο της Ένωσης δεν θέτει ειδικούς κανόνες που να καθορίζουν λεπτομερώς τους όρους υποβολής της αιτήσεως επικουρικής προστασίας και, ειδικότερα, την προθεσμία εντός της οποίας η αίτηση αυτή πρέπει να υποβληθεί στην αρμόδια εθνική αρχή.

37. Πράγματι, η οδηγία 2004/83, ως εκ του περιεχομένου και του σκοπού της, δεν έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων διαδικασίας κατά την εξέταση αιτήσεως για την παροχή διεθνούς προστασίας, ούτε, επομένως, τον καθορισμό των διαδικαστικών εγγυήσεων που πρέπει να παρέχονται συναφώς στον αιτούντα την παροχή ασύλου¹⁸. Η οδηγία αυτή σκοπεύει αποκλειστικά στον καθορισμό, αφενός, κοινών για όλα τα κράτη μέλη κριτηρίων όσον αφορά τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι υπήκοοι τρίτων χωρών για να απολαύουν της διεθνούς προστασίας¹⁹, καθώς και, αφετέρου, του ουσιαστικού περιεχομένου της εν λόγω προστασίας²⁰. Σε

16 — Βλ. υποσημείωση 8 των παρουσών προτάσεων.

17 — Βλ., στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού, διάταξη της 21ης Νοεμβρίου 2012, Fontaine (C-603/11, EU:C:2012:731, σκέψη 15), καθώς και, στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 «Spezzino» κ.λπ. (C-113/13, EU:C:2014:2440, σκέψεις 47 και 48).

18 — Βλ. απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, Μ. (C-277/11, EU:C:2012:744, σκέψη 73), καθώς και προτάσεις μου στην υπόθεση Μ. (C-277/11, EU:C:2012:253, σημείο 19), και απόφαση της 8ης Μαΐου 2014, Ν. (C-604/12, EU:C:2014:302, σκέψη 38), καθώς και προτάσεις μου στην υπόθεση Ν. (C-604/12, EU:C:2013:714, σημείο 27).

19 — Βλ. άρθρο 1 της εν λόγω οδηγίας.

20 — Βλ. απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, Μ. (C-277/11, EU:C:2012:744, σκέψη 72), και σημείο 19 των προτάσεων μου στην υπόθεση Μ. (C-277/11, EU:C:2012:253).

αυτό ακριβώς το πλαίσιο, το άρθρο 2, στοιχεία γ' και ε', της οδηγίας 2004/83 καθορίζει τα πρόσωπα που μπορούν να υπαχθούν στο καθεστώς του πρόσφυγα και στο καθεστώς της επικουρικής προστασίας, ενώ το κεφάλαιο VII της οδηγίας αυτής προβλέπει τα συμφυή με καθένα από τα καθεστώτα αυτά δικαιώματα.

38. Όσον αφορά τους κανόνες διαδικασίας σχετικά με την εξέταση αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας, αυτοί καθορίζονται από την οδηγία 2005/85/EK²¹. Κατά το άρθρο της 1, η εν λόγω οδηγία σκοπεί στον καθορισμό ελάχιστων κοινών σε όλα τα κράτη μέλη προδιαγραφών όσον αφορά την αναγνώριση και την ανάκληση της ιδιότητας του πρόσφυγα, στα δε κεφάλαια II και III αυτής διευκρινίζονται τα διαδικαστικά δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του αιτούντος και του κράτους μέλους όσον αφορά την εξέταση αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας.

39. Δυνάμει ωστόσο του άρθρου της 3, η οδηγία αυτή έχει εφαρμογή μόνον οσάκις το κράτος μέλος εξετάζει αίτηση για την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα ή σε περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέλος αυτό έχει θεσπίσει ενιαία διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας εξετάζει μια αίτηση υπό το πρίσμα των δύο μορφών διεθνούς προστασίας, δηλαδή αυτής που αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα και αυτής που αφορά την επικουρική προστασία.

40. Η οδηγία 2005/85 παρέχει, επομένως, πλήρη διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη όσον αφορά τη ρύθμιση των προϋποθέσεων και των διαδικαστικών κανόνων που έχουν σχέση με την εξέταση μιας αιτήσεως επικουρικής προστασίας σε περίπτωση που αυτά έχουν κάνει την επιλογή να εξετάζουν την εν λόγω αίτηση στο πλαίσιο διαδικασίας ξεχωριστής από αυτή που έχει ως αντικείμενο την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, όπως συνέβαινε στην Ιρλανδία κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης.

41. Εντούτοις, η παραπομπή αυτή στη διαδικαστική αυτονομία των κρατών μελών παραδοσιακά μετριάζεται από την υποχρέωση σεβασμού, αφενός, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και, αφετέρου, των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας²².

42. Η τήρηση της αρχής της ισοδυναμίας απαιτεί, κατά πάγια νομολογία, την πανομοιότυπη εφαρμογή εθνικού κανόνα σε καταστάσεις απορρέουσες αφενός, από την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης και, αφετέρου από το εσωτερικό δίκαιο. Με άλλα λόγια, οι δικονομικοί κανόνες που θεσπίζουν τα κράτη μέλη για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος στηριζόμενου σε παράβαση του δικαίου της Ένωσης δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που ισχύουν για παρεμφερή ένδικα βοηθήματα βασιζόμενα σε παράβαση του εσωτερικού δικαίου²³.

43. Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας, η τήρησή της απαιτεί οι διαδικαστικοί κανόνες να μην καθιστούν αδύνατη στην πράξη ή εξαιρετικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχονται από το δίκαιο της Ένωσης στον ενδιαφερόμενο.

44. Με τις παρούσες προτάσεις και δεδομένου ότι πρόκειται για το ίδιο το αντικείμενο των ερωτημάτων που υποβάλλει το αιτούν δικαστήριο, θα εξετάσω, κατ' αρχάς, τον βαθμό στον οποίο ο επίμαχος διαδικαστικός κανόνας μπορεί να εξετασθεί υπό το πρίσμα της αρχής της ισοδυναμίας.

45. Εν συνεχεία, θα εξετάσω σε ποιο βαθμό ο διαδικαστικός αυτός κανόνας μπορεί να διασφαλίσει την πλήρη αποτελεσματικότητα των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης περί επικουρικής προστασίας.

21 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (ΕΕ 2005, L 326, σ. 13).

22 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 15ης Ιανουαρίου 2013, Križan κ.λπ. (C-416/10, ΕΥ:C:2013:8, σκέψη 85 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), και της 10ης Σεπτεμβρίου 2013, G. και R. (C-383/13 PPU, ΕΥ:C:2013:533, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Βλ., επίσης, απόφαση της 8ης Μαΐου 2014, N. (C-604/12, ΕΥ:C:2014:302, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

23 — Αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 2015, ÖBB Personenverkehr (C-417/13, ΕΥ:C:2015:38, σκέψη 74), και της 6ης Οκτωβρίου 2015, Târșia (C-69/14, ΕΥ:C:2015:662, σκέψη 32).

46. Μολονότι το Court of appeal (εφετείο) δεν ζήτησε ρητώς από το Δικαστήριο να εξετάσει τον εν λόγω διαδικαστικό κανόνα υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικότητας, εντούτοις, φρονώ, όπως και η Επιτροπή, ότι η εξέταση αυτή επιβάλλεται προκειμένου να παρασχεθεί στο αιτούν δικαστήριο λυσιτελής απάντηση για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο Υπουργός χαρακτήρισε την εν λόγω εξέταση ακατάλληλη στο μέτρο που, αφενός, δεν έγινε επίκληση της εν λόγω αρχής στο πλαίσιο της κύριας δίκης και, αφετέρου, μια τέτοια εξέταση θα ήταν αντίθετη προς την προσέγγιση του Δικαστηρίου.

47. Όπως προαναφέρθηκε, η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποσκοπεί στη θέσπιση μιας διαδικασίας στενής και άμεσης συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας το Δικαστήριο παρέχει στο εθνικό δικαστήριο λυσιτελή απάντηση που να του παρέχει τη δυνατότητα επιλύσεως της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί²⁴. Επιπροσθέτως, κατά πάγια νομολογία, στο Δικαστήριο εναπόκειται να ερμηνεύει όλες τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που έχουν ανάγκη τα εθνικά δικαστήρια προκειμένου να αποφανθούν επί των διαφορών των οποίων έχουν επιληφθεί, ακόμη και όταν οι διατάξεις αυτές δεν αναφέρονται ρητώς στα ερωτήματα που του υποβάλλει το εθνικό δικαστήριο, εφόσον αυτό του έχει παράσχει όλα τα αναγκαία για την ερμηνεία πραγματικά και νομικά στοιχεία²⁵, πράγμα το οποίο φαίνεται να συμβαίνει εν προκειμένω.

48. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι πρέπει να παρασχεθούν στο αιτούν δικαστήριο τα χρήσιμα για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης στοιχεία αναφορικά όχι μόνο με το περιεχόμενο της αρχής της ισοδυναμίας, αλλά και με αυτό της αρχής της αποτελεσματικότητας.

A – Επί της αρχής της ισοδυναμίας

49. Με τα ερωτήματά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί από το Δικαστήριο αν η αρχή της ισοδυναμίας έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικό διαδικαστικό κανόνα κατά τον οποίο η αίτηση υπαγωγής στο καθεστώς επικουρικής προστασίας πρέπει να υποβάλλεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από της κοινοποίησης της απορρίψεως της αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα.

50. Συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι τέτοια προθεσμία δεν προβλέπεται στο πλαίσιο της υποβολής αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, παρόλο που η αίτηση αυτή θα συνιστούσε κατάλληλο μέτρο συγκρίσεως για τη διασφάλιση της αρχής της ισοδυναμίας.

51. Σε αντίθεση προς την άποψη που διατυπώνει το αιτούν δικαστήριο, εκτιμώ ότι η εφαρμογή της αρχής της ισοδυναμίας είναι αλυσιτελής σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης.

52. Πράγματι, η εφαρμογή της αρχής της ισοδυναμίας προϋποθέτει ότι είμαστε σε θέση να συγκρίνουμε, αφενός, τους δικονομικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή σε αξιώσεις απορρέουσες από το δίκαιο της Ένωσης και, αφετέρου, τους δικονομικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή σε παρεμφερείς αξιώσεις απορρέουσες από το εσωτερικό δίκαιο.

53. Ωστόσο οι προϋποθέσεις αυτές δεν συντρέχουν εν προκειμένω.

54. Πρώτον, η περίπτωση περί της οποίας πρόκειται στην κύρια δίκη αφορά δύο αιτήσεις που στηρίζονται στο δίκαιο της Ένωσης, ήτοι την αίτηση για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα και την αίτηση για υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας.

24 — Διάταξη της 8ης Σεπτεμβρίου 2011, Abdallah (C-144/11, EU:C:2011:565, σκέψη 9 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), καθώς και απόφαση της 13ης Μαρτίου 2014, FIRIN (C-107/13, EU:C:2014:151, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

25 — Απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2006, Ritter-Coulais (C-152/03, EU:C:2006:123, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

55. Οι οδηγίες 2004/83 και 2005/85²⁶ συμβάλλουν στην εγκαθίδρυση ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 78, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, παρέχει στην Ένωση τη δυνατότητα αναπτύξεως μιας κοινής πολιτικής στον τομέα του ασύλου και της επικουρικής προστασίας, η οποία να συνάδει με τη Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων, η οποία υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 78, παράγραφος 2, στοιχεία α', β', δ' και στ', ΣΛΕΕ, τα μέτρα που λαμβάνονται σε αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνουν όχι μόνον ένα ενιαίο καθεστώς ασύλου και επικουρικής προστασίας υπέρ των υπηκόων τρίτων χωρών, αλλά και κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση αυτού του καθεστώτος, καθώς και προδιαγραφές σχετικά με τις προϋποθέσεις υποδοχής αυτών των υπηκόων.

56. Επομένως, όπως προκύπτει από την αιτιολογική τους σκέψη 1, οι οδηγίες 2004/83 και 2005/85 προβαίνουν σε εναρμόνιση όχι μόνο των κανόνων που αφορούν την αναγνώριση και το περιεχόμενο του καθεστώτος του πρόσφυγα και του καθεστώτος επικουρικής προστασίας²⁷, αλλά και των εφαρμοστέων προς τον σκοπό αυτόν διαδικαστικών κανόνων.

57. Μολονότι τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ ευνοϊκότερους κανόνες για τον καθορισμό, αφενός, των προσώπων που πληρούν τις προϋποθέσεις παροχής επικουρικής προστασίας και, αφετέρου, των εφαρμοστέων για τον σκοπό αυτό διαδικαστικών κανόνων, οι εν λόγω κανόνες πρέπει, εντούτοις, να συνάδουν με τις ανωτέρω οδηγίες.

58. Επομένως, στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, οι προϋποθέσεις παροχής διεθνούς προστασίας ρυθμίζονται επί του παρόντος από τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου, είτε πρόκειται για το καθεστώς του πρόσφυγα είτε για το καθεστώς επικουρικής προστασίας.

59. Συνεπώς, δεν είναι δυνατή η εφαρμογή της αρχής της ισοδυναμίας, όπως αυτή ορίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου, διότι θα καταλήγαμε να συγκρίνουμε, αφενός, τους διαδικαστικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή σε μια αίτηση ασύλου η οποία στηρίζεται στο δίκαιο της Ένωσης, και, αφετέρου, τους διαδικαστικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή σε μια αίτηση επικουρικής προστασίας η οποία στηρίζεται ομοίως στο ενωσιακό δίκαιο.

60. Δεύτερον, η αίτηση για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα και η αίτηση για υπαγωγή στο καθεστώς της επικουρικής προστασίας δεν αποτελούν «παρεμφερείς αξιώσεις», κατά την απαίτηση της νομολογίας του Δικαστηρίου.

61. Κατά πρώτον, ο νομοθέτης της Ένωσης εισήγαγε μια άλλη μορφή διεθνούς προστασίας ως συμπλήρωμα στο καθεστώς του πρόσφυγα, σύμφωνα με το άρθρο 78, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, η οποία χαρακτηρίζεται ως «επικουρική» και ανταποκρίνεται στις ειδικές προϋποθέσεις χορηγήσεως στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2004/83²⁸.

62. Η χρήση του όρου «επικουρική» καθώς και το γράμμα του άρθρου 2, στοιχείο ε', της οδηγίας αυτής επισημαίνουν άνευ αμφισβησίας ότι το καθεστώς της επικουρικής προστασίας απευθύνεται στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν τις ειδικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα²⁹. Εισάγοντας μια επικουρική μορφή προστασίας στο κοινό καθεστώς ευρωπαϊκού ασύλου ο νομοθέτης της Ένωσης δεν σκοπούσε, επομένως, στην παροχή δύο παρεμφερών μορφών διεθνούς προστασίας. Ο Ιρλανδός νομοθέτης, εξάλλου, θέσπισε δύο ξεχωριστές διαδικασίες για τους σκοπούς της εξετάσεως, αντιστοίχως, της αιτήσεως ασύλου και της

26 — Υπενθυμίζω ότι οι οδηγίες αυτές εκδόθηκαν βάσει του άρθρου 63, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, ΕΚ (νυν άρθρο 78 ΣΛΕΕ).

27 — Βλ., ιδίως, αιτιολογικές σκέψεις 6 και 7 της οδηγίας 2004/83, 3 έως 6 της οδηγίας 2005/85, 8 έως 10, καθώς και 12 και 13 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή τα πρόσωπα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9), καθώς και αιτιολογική σκέψη 13 της οδηγίας 2013/32.

28 — Βλ. συναφώς απόφαση της 8 Μαΐου 2014, Ν. (C-604/12, EU:C:2014:302, σκέψεις 32 και 33).

29 — Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 5 και 24 της εν λόγω οδηγίας.

αιτήσεως επικουρικής προστασίας, η δε δεύτερη μπορεί να υποβληθεί μόνο κατόπιν απορρίψεως της πρώτης. Ως προς τα κράτη μέλη που επέλεξαν μια ενιαία διαδικασία, αυτά προβαίνουν σε εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας υπό το πρίσμα, κατ' αρχάς, των προϋποθέσεων που έχουν καθορισθεί για την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα³⁰.

63. Κατά δεύτερον, το καθεστώς του πρόσφυγα παρέχει ευρύτερα δικαιώματα και οικονομικά και κοινωνικά πλεονεκτήματα από αυτά που απορρέουν από την υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας³¹.

64. Όπως επισήμανε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 22ας Νοεμβρίου 2012, Μ. (C-277/11, EU:C:2012:744), η φύση των δικαιωμάτων που είναι συμφυή με την ιδιότητα του πρόσφυγα διαφέρει πράγματι από αυτή των δικαιωμάτων που απορρέουν από το καθεστώς επικουρικής προστασίας³². Στο κεφάλαιό της VII, που φέρει τον τίτλο «Περιεχόμενο της διεθνούς προστασίας», η οδηγία 2004/83 προβαίνει σε διάκριση αναλόγως του αν ο ενδιαφερόμενος είναι πρόσφυγας ή απολαύει της επικουρικής προστασίας³³. Όσον αφορά τους δικαιούχους της επικουρικής προστασίας, η οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη να θέτουν πιο περιοριστικούς όρους για τη χορήγηση τίτλων διαμονής ή ταξιδιωτικών εγγράφων³⁴. Έτσι, μολονότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να χορηγούν στους πρόσφυγες άδεια διαμονής ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, μπορούν να περιορίσουν στο ένα έτος τη χρονική ισχύ της άδειας αυτής οσάκις χορηγείται σε πρόσωπο που απολαύει της επικουρικής προστασίας. Η εν λόγω οδηγία επιτρέπει επίσης στα κράτη μέλη να περιορίζουν την πρόσβαση σε ορισμένα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα, όπως είναι η πρόσβαση στην αγορά εργασίας ή στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας³⁵. Επομένως, ενώ οι δικαιούχοι του καθεστώτος του πρόσφυγα πρέπει να μπορούν να τυγχάνουν εκπαίδευσης συνδεδεμένης με την απασχόληση υπό συνθήκες αντίστοιχες προς αυτές που ισχύουν για τους ημεδαπούς, οι προϋποθέσεις, αντιθέτως, υπό τις οποίες οι δικαιούχοι του καθεστώτος επικουρικής προστασίας μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις δράσεις καθορίζονται από τα κράτη μέλη. Ομοίως, μολονότι τα κράτη μέλη οφείλουν να παρέχουν στους δικαιούμενους διεθνούς προστασίας την ίδια αναγκαία κοινωνική αρωγή με αυτή που προβλέπεται για τους ημεδαπούς, μπορούν, παρά ταύτα, να περιορίζουν την αρωγή αυτή στις ουσιώδεις παροχές όσον αφορά τους απολαύοντες της επικουρικής προστασίας.

65. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, η αρχή της ισοδυναμίας, όπως αυτή ορίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου, δεν είναι επομένως κρίσιμη σε μια περίπτωση που αφορά δύο μορφές αιτήσεων οι οποίες στηρίζονται, τόσο η μία όσο και η άλλη, στο δίκαιο της Ένωσης και των οποίων το αντικείμενο και τα συστατικά στοιχεία δεν συμπίπτουν³⁶.

B – Επί της αρχής της αποτελεσματικότητας

66. Προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, προτείνω ο επίμαχος στην κύρια δίκη εθνικός διαδικαστικός κανόνας να εξετασθεί υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικότητας.

30 — Υπενθυμίζω ότι η θέσπιση μιας ενιαίας διαδικασίας, μολονότι αποτελούσε ευχέρεια υπό το κράτος της οδηγίας 2005/85, στο εξής συνιστά υποχρέωση κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32. Η διάταξη αυτή προβλέπει πλέον, άνευ αμφισβητίας, ότι, «[κ]ατά την εξέταση αιτήσεων διεθνούς προστασίας, η αποφαινόμενη αρχή εξακριβώνει καταρχάς κατά πόσον οι αιτούντες μπορούν να αναγνωρισθούν ως πρόσφυγες και, σε αντίθετη περίπτωση, εξακριβώνει κατά πόσον οι αιτούντες δικαιούνται επικουρικής προστασίας».

31 — Η οδηγία 2013/32 εξαλείφει τις διαφορές που υφίσταντο ως προς το επίπεδο των παρεχομένων στους πρόσφυγες και τους δικαιούχους επικουρικής προστασίας δικαιωμάτων, οι οποίες πλέον δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι δικαιολογούνται. Οι τροποποιήσεις αφορούν τη διάρκεια ισχύος των τίτλων διαμονής και την πρόσβαση στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, ιατρικής περιθάλψεως και στην αγορά εργασίας.

32 — Βλ. σκέψη 58 της αποφάσεως αυτής.

33 — Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται αναλυτικά, μεταξύ άλλων, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η χορήγηση τίτλου διαμονής και ταξιδιωτικών εγγράφων στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας ή υπό τις οποίες μπορούν αυτοί να αποκτήσουν πρόσβαση στην απασχόληση, την εκπαίδευση και στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, ιατρικής περιθάλψεως και στεγάσεως.

34 — Βλ., αντιστοίχως, άρθρα 24 και 25 της οδηγίας αυτής.

35 — Βλ., αντιστοίχως, άρθρα 26 και 28 της οδηγίας 2004/83.

36 — Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2015, ÖBB Personenverkehr (C-417/13, EU:C:2015:38, σκέψεις 73 και 74), σε σχέση με εθνική διάταξη δικονομικού χαρακτήρα η οποία διέπει τις αγωγές με αντικείμενο την προβολή μισθολογικών αξιώσεων.

67. Το ζήτημα, επομένως, είναι αν εθνικός διαδικαστικός κανόνας, όπως ο επίμαχος στην κύρια δίκη, κατά τον οποίο η αίτηση για υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας πρέπει να υποβάλλεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από της κοινοποίησης της απορρίψεως της αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, είναι ικανός να διασφαλίσει αποτελεσματική πρόσβαση των αιτούντων διεθνή προστασία στα δικαιώματα που τους παρέχει η οδηγία 2004/83.

68. Υπενθυμίζω ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 1, της κανονιστικής αποφάσεως του 2006, το έγγραφο με το οποίο ο Υπουργός γνωστοποιεί, κατόπιν της απορρίψεως της αιτήσεως ασύλου του ενδιαφερομένου, την πρόθεσή του να εκδώσει απόφαση περί επαναπροωθήσεως στα σύνορα πρέπει να συνοδεύεται με ανακοίνωση προς τον ενδιαφερόμενο ότι μπορεί, εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από της κοινοποίησης αυτής, να ζητήσει υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, καθώς και προσωρινή άδεια παραμονής. Για τον σκοπό αυτό, επισυνάπτονται στο εν λόγω έγγραφο ένα πληροφοριακό σημείωμα σχετικά με την επικουρική προστασία και ένα έντυπο για την υποβολή της αιτήσεως. Πέραν της μείας των προσωπικών στοιχείων του, ο αιτών καλείται να προσκομίσει κάθε άλλο έγγραφο και να εκθέσει διεξοδικά τους λόγους που αναφέρονται ειδικώς στις περιστάσεις που αυτός επικαλείται προς στήριξη της αιτήσεώς του για παροχή επικουρικής προστασίας, προσδιορίζοντας, ιδίως, τη σοβαρή βλάβη που ενδέχεται να υποστεί σε περίπτωση που επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του.

69. Η Επιτροπή, στις παρατηρήσεις της, εκτιμά ότι η προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, της κανονιστικής αποφάσεως του 2006 διασφαλίζει την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων του αιτούντος «υπό τον όρο ότι η αίτηση δεν απορρίπτεται λόγω και μόνον εκπρόθεσμης υποβολής της, αν η αρμόδια εθνική αρχή [...] δεν μπορεί να αγνοήσει τον πραγματικό κίνδυνο βλάβης σε περίπτωση επαναπροωθήσεως στα σύνορα και αν υπάρχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι που να πείθουν ότι ο αιτών θα διατρέξει ουσιαστικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 15 της οδηγίας [2004/83]».

70. Καίτοι συμερίζομαι την άποψη ότι, στο πλαίσιο μιας διαφοράς όπως η υπό κρίση, η προτεραιότητα πρέπει να δίνεται στη διατήρηση των πλέον ουσιωδών δικαιωμάτων του αιτούντος διεθνή προστασία, εντούτοις δεν θεωρώ ότι η αξιολόγηση στην οποία πρέπει να προβεί η αρμόδια εθνική αρχή αναφορικά με την ύπαρξη, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ε', και του άρθρου 15 της οδηγίας 2004/83, κινδύνου σοβαρής βλάβης σε περίπτωση επιστροφής του αιτούντος στη χώρα καταγωγής έχει θέση στο στάδιο αυτό της διαδικασίας. Η προταθείσα από την Επιτροπή ερμηνεία σκοπεύει να επιβάλει στην αρμόδια εθνική αρχή να εξετάσει την ουσία της αιτήσεως πριν καν εκτιμήσει το παραδεκτό αυτής, καθιστώντας, με τον τρόπο αυτό, εντελώς δευτερεύουσας σημασίας την τήρηση της προθεσμίας που ορίζεται από τον νόμο. Ωστόσο, σε περίπτωση που προβλέπεται προθεσμία και αυτή συνιστά προϋπόθεση του παραδεκτού της αιτήσεως, πρέπει να εφαρμόζεται αντικειμενικά, για λόγους ασφάλειας δικαίου και ίσης μεταχειρίσεως όλων των ενδιαφερομένων.

71. Για τους λόγους αυτούς δεν συμερίζομαι την άποψη της Επιτροπής.

72. Κατά τη γνώμη μου, η προθεσμία αυτή των δεκαπέντε εργάσιμων ημερών είναι ανεπαρκής προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει η οδηγία 2004/83 στα πρόσωπα που ζητούν επικουρική προστασία.

73. Ασφαλώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει, με την απόφασή του της 8ης Μαΐου 2014, Ν. (C-604/12, EU:C:2014:302), ότι, στο πλαίσιο ενός συστήματος όπως το επίμαχο, χαρακτηριστικό του οποίου αποτελεί η ύπαρξη δύο διαφορετικών σταδίων διαδικασίας, η αποτελεσματική πρόσβαση στο καθεστώς της επικουρικής προστασίας επιτάσσει «η αίτηση παροχής επικουρικής προστασίας να εξετάζεται εντός ευλόγου προθεσμίας»³⁷.

37 — Σκέψεις 44 και 45 της αποφάσεως αυτής.

74. Καίτοι η πρόβλεψη προθεσμίας, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, συμβάλλει προδήλως στην ολοκλήρωση της διαδικασίας εξετάσεως της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, εντούτοις γεγονός παραμένει ότι η προθεσμία αυτή είναι εξαιρετικά σύντομη.

75. Καταρχάς, δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι η απόφαση η οποία αναμένεται έχει ζωτική σημασία για το πρόσωπο που νομίμως επιζητεί την παροχή διεθνούς προστασίας. Το πρόσωπο αυτό βρίσκεται σε μια εξαιρετικά δύσκολη από ανθρωπιστικής και υλικής απόψεως κατάσταση και, επομένως, δεν πρέπει να λησμονείται ότι η διαδικασία που κινεί ενώπιον των αρμόδιων εθνικών αρχών πρέπει να καθιστά δυνατή τη διασφάλιση των πλέον ουσιωδών δικαιωμάτων του με την παροχή διεθνούς προστασίας.

76. Εν συνεχεία, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι δυσχέρειες τις οποίες ο αιτών ενδέχεται να αντιμετωπίσει, για παράδειγμα λόγω γλώσσας, όχι μόνο για να κατανοήσει τους διαδικαστικούς κανόνες, αλλά και για να λάβει γνώση των δικαιωμάτων του και των υποχρεώσεών του. Μολονότι υφίσταται νομική συνδρομή, εντούτοις διαπιστώνεται ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η RLS αρνήθηκε να συνδράμει την E. Danqua στο πλαίσιο των διαβημάτων της για την παροχή επικουρικής προστασίας και προτίμησε να υποβάλει εξ ονόματος αυτής αίτηση χορηγήσεως άδειας παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους.

77. Τέλος, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι υλικές δυσχέρειες που ενδέχεται να καθυστερήσουν την ορθή παραλαβή της κοινοποιήσεως. Πράγματι, η κατάσταση του αιτούντος διεθνή προστασία, που δεν είναι παρά ένας άνθρωπος σε αναζήτηση καταφυγίου, δεν μπορεί να συγκριθεί με αυτή οποιουδήποτε άλλου πολίτη που κατοικεί στην επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής. Ο αιτών διεθνή προστασία δεν έχει σταθερή διεύθυνση στην εν λόγω επικράτεια και, ενδεχομένως, κατά το χρονικό διάστημα που διαρκεί η εξέταση της αιτήσεώς του για τη χορήγηση του δικαιώματος ασύλου να χρειάζεται να μετακινείται. Εν προκειμένω, η εξέταση της αιτήσεως που υπέβαλε η E. Danqua για την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα διήρκεσε δέκα μήνες. Από τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι αυτή διαμένει, επί του παρόντος, σε κάποιο ξενώνα. Επομένως, δεν αποκλείεται κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε αυτή να άλλαξε διεύθυνση, χωρίς να ενημερώσει σχετικώς τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

78. Αν στα ανωτέρω προστεθεί η άθλια ψυχολογική κατάσταση στην οποία ενδέχεται να περιέλθει ο αιτών, θα υπήρχε επομένως κίνδυνος ο άνθρωπος αυτός, που επιζητεί διεθνή προστασία, να μην έχει τη δυνατότητα να υποβάλει αίτηση για παροχή επικουρικής προστασίας, μολονότι θα τη δικαιούνταν, λόγω μιας υπερβολικά σύντομης προθεσμίας.

79. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων που αναφέρονται, αφενός, στο θεμελιώδη χαρακτήρα της προστασίας που πρέπει να παρέχεται στα πρόσωπα τα οποία, στη χώρα καταγωγής τους, είναι θύματα σοβαρών προσβολών και, αφετέρου, στη δύσκολη από ανθρωπιστικής και υλικής απόψεως κατάσταση στην οποία τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται στο κράτος μέλος υποδοχής, προθεσμία, όπως αυτή που προβλέπεται από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της κανονιστικής αποφάσεως του 2006, δεν μπορεί επομένως, κατά την άποψή μου, να διασφαλίσει αποτελεσματική πρόσβαση στο καθεστώς επικουρικής προστασίας

80. Πρέπει, ωστόσο, να ορίσουμε μια προθεσμία υποκαθιστώντας τον εθνικό νομοθέτη;

81. Δεν το νομίζω.

82. Αφενός, η θέσπιση του επίμαχου στην κύρια δίκη εθνικού διαδικαστικού κανόνα εμπίπτει, όπως αναφέρθηκε στα σημεία 39 έως 41 των παρουσών προτάσεων, στη διαδικαστική αυτονομία της Ιρλανδίας.

83. Αφετέρου, τούτο δεν θα είχε κανένα νόημα, καθόσον ο κανόνας αυτός, στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 1, της κανονιστικής αποφάσεως του 2006, δεν είναι πλέον σε ισχύ. Συγκεκριμένα, υπενθυμίζω, ότι, κατόπιν της μεταρρυθμίσεως του 2015, η Ιρλανδία κατάργησε το διττό σύστημα που χαρακτήριζε μέχρι πρόσφατα τη διαδικασία παροχής διεθνούς προστασίας υπέρ μιας ενιαίας διαδικασίας, κατά την οποία οι αρμόδιες αρχές εξετάζουν την αίτηση ασύλου που υπέβαλε ο ενδιαφερόμενος υπό το πρίσμα των δύο μορφών διεθνούς προστασίας. Κατά συνέπεια, εθνικός διαδικαστικός κανόνας, όπως ο επίμαχος στην κύρια δίκη, που προβλέπει προθεσμία εντός της οποίας πρέπει, μετά την απόρριψη της αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, να υποβληθεί η αίτηση υπαγωγής στο καθεστώς επικουρικής προστασίας δεν έχει πλέον λόγο υπάρξεως.

84. Υπό τις συνθήκες αυτές, οσάκις πρόκειται για αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας υποβληθείσες υπό το κράτος της παλαιάς ρυθμίσεως, εναπόκειται, κατά τη γνώμη μου, στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο να ελέγξει αν η προθεσμία εντός της οποίας υποβλήθηκε η αίτηση διεθνούς προστασίας είναι εύλογη.

85. Συναφώς, φρονώ ότι το αρμόδιο εθνικό δικαστήριο οφείλει να λάβει υπόψη το σύνολο των περιστάσεων, ανθρώπινων και υλικών, που σχετίζονται με την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας.

86. Ειδικότερα οφείλει να εξετάσει αν ο ενδιαφερόμενος ήταν πράγματι σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματά του, λαμβανομένης υπόψη της στήριξης της οποίας αυτός έτυχε στο πλαίσιο των διαβημάτων στα οποία προέβη και, ιδίως, της νομικής συνδρομής που του παρασχέθηκε ή όχι.

87. Το αρμόδιο εθνικό δικαστήριο οφείλει επίσης να λάβει υπόψη την ημερομηνία κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος έλαβε γνώση της κοινοποιήσεως της απορρίψεως της αιτήσεώς του για τη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα και της διαταγής του Υπουργού περί επαναπροωθήσεώς του στα σύνορα.

88. Στην υπό κρίση υπόθεση, εκτιμώ ότι η E. Danqua δεν ήταν προφανώς σε θέση να υποβάλει την αίτηση για χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας εντός της προθεσμίας που ορίζεται από την εθνική νομοθεσία και, επομένως, να ασκήσει πράγματι τα δικαιώματά που της αναγνωρίζονται από την οδηγία 2004/83.

89. Πρώτον, ο εκπρόσωπος της E. Danqua επισήμανε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι αυτή ήταν αναλφάβητη και ότι ουδέποτε ενημερώθηκε για τις διαδικαστικές προϋποθέσεις, ιδίως τους κανόνες που διέπουν την παράταση της προθεσμίας για την υποβολή αιτήσεως για χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας.

90. Δεύτερον, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η RLS αρνήθηκε να συνδράμει την E. Danqua στο πλαίσιο της εν λόγω αιτήσεως, προτιμώντας να υποβάλει εξ ονόματός της αίτηση χορηγήσεως άδειας παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους. Μόνο μετά την απόρριψη της εν λόγω αιτήσεως και την έκδοση σε βάρος της αποφάσεως περί απελάσεως η E. Danqua προσέλαβε ιδιωτικά δικηγόρο ο οποίος υπέβαλε αίτηση για την υπαγωγή της στο καθεστώς επικουρικής προστασίας.

91. Τρίτον, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η διαδικασία στην οποία υποβλήθηκε η E. Danqua και η οποία χαρακτηρίζεται από πλείονα στάδια και διαφορετικά καθεστώτα, ενδέχεται να έχει ως συνέπεια οι ενδιαφερόμενοι οι οποίοι δεν γνωρίζουν τη διαδικασία να παραπλανηθούν. Συγκεκριμένα, ενώ η αίτησή της για την αναγνώριση της «ιδιότητας του πρόσφυγα» απορρίφθηκε, η RLS, αρνούμενη να τη συνδράμει στο πλαίσιο αιτήσεως για υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, υπέβαλε εξ ονόματος της «αίτηση χορηγήσεως άδειας παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους». Μόνο μετά την απόρριψη της αιτήσεως αυτής και τη «διαταγή περί επαναπροωθήσεως στα σύνορα» ο νέος νομικός σύμβουλός της ενδιαφερομένης υπέβαλε «αίτηση για υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας». Διαφορετικά καθεστώτα και αντίστοιχα διαφορετικοί εφαρμοστέοι διαδικαστικοί κανόνες.

92. Τέταρτον, μολοντί δεν αμφισβητείται ότι η E. Danqua υπέβαλε πράγματι την αίτησή της για υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας στις 8 Οκτωβρίου 2013, ήτοι δύο έτη και οκτώ μήνες μετά την κοινοποίηση της απορρίψεως της αιτήσεώς της για παροχή ασύλου, πρέπει εντούτοις να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η ενδιαφερόμενη υπέβαλε την εν λόγω αίτηση δέκα εργάσιμες ημέρες μετά την απόρριψη, στις 23 Σεπτεμβρίου 2013, της αιτήσεώς της για τη χορήγηση άδειας παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους.

93. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω στοιχείων, φρονώ ότι η υποβληθείσα από την ενδιαφερομένη αίτηση θα έπρεπε να εξετασθεί κανονικά.

94. Επομένως, κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι η αρχή της αποτελεσματικότητας έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικό διαδικαστικό κανόνα, όπως ο επίμαχος στην κύρια δίκη, κατά τον οποίο η αίτηση για υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας πρέπει να υποβάλλεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από της κοινοποίησεως της απορρίψεως της αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα.

95. Εναπόκειται στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει αν η προθεσμία εντός της οποίας υποβλήθηκε η αίτηση για υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας είναι εύλογη, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων, ανθρώπινων και υλικών, που σχετίζονται με την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας. Προς τον σκοπό αυτό, το αρμόδιο εθνικό δικαστήριο οφείλει να εξετάσει αν ο ενδιαφερόμενος ήταν πράγματι σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματά του, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των συνθηκών υπό τις οποίες αυτός έτυχε αρωγής στο πλαίσιο των διαβημάτων του καθώς και των συνθηκών υπό τις οποίες του κοινοποιήθηκε η απόρριψη της αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα.

IV – Πρόταση

96. Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο Court of appeal (εφετείο, Ιρλανδία) ως εξής:

Η αρχή της αποτελεσματικότητας έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικό διαδικαστικό κανόνα, όπως ο επίμαχος στην κύρια δίκη, κατά τον οποίο η αίτηση για υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας πρέπει να υποβάλλεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από της κοινοποίησεως της απορρίψεως της αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα.

Εναπόκειται στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει αν η προθεσμία εντός της οποίας υποβλήθηκε η αίτηση για υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας είναι εύλογη, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων, ανθρώπινων και υλικών, που σχετίζονται με την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας. Προς τον σκοπό αυτό, το αρμόδιο εθνικό δικαστήριο οφείλει να εξετάσει αν ο ενδιαφερόμενος ήταν πράγματι σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματά του, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των συνθηκών υπό τις οποίες αυτός έτυχε συνδρομής στο πλαίσιο των διαβημάτων του καθώς και των συνθηκών υπό τις οποίες του κοινοποιήθηκε η απόρριψη της αιτήσεως για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα.